

ULICE

aneb

Co v seriálu nebylo

Majitel drogerie Kaštan, původním povoláním filmový maskér a nadšený amatérský iluzionista, se vydával za jihoafrického obchodníka. Nabídl Masnému, politiku lokálního významu, kazetu s diamanty za částku 5.200.000 Kč. Masný si u klenotníka ověřil, že se jedná skutečně o pravé diamanty a že nabízená cena je velmi výhodná. Nepostřehl však, že po odchodu od klenotníka Kaštan nepozorovaně kazetu s pravými diamanty vyměnil za kazetu se zručně vybroušenými sklíčky. K předání kazety a peněz došlo v únoru 2010. Po několika letech se Masný dostal do finančních problémů, a rozhodl se proto část diamantů prodat. Zjištění, že se jedná jen o broušená sklíčka, bylo pro Masného jako rána do hlavy. Ihned po propuštění z nemocnice šel podat trestní oznámení. Pokud jde o Kaštana, tak ten od února 2010 vedl zcela bezúhonný život a pravidelně prodával ve své drogerii v ulici, kudy paradoxně Masný téměř denně procházel. Přesto teprve až po několika dalších letech se policii podařilo zjistit, že oním jihoafrickým obchodníkem byl právě Kaštan.

V září 2020 policie Kaštanovi doručila usnesení o zahájení trestního stíhání pro skutek kvalifikovaný jako zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ (do 30.9.2020 totiž činila škoda velkého rozsahu nejméně 5.000.000 Kč). Počátkem října 2020 podal Kaštan prostřednictvím svého obhájce návrh na zastavení svého trestního stíhání, a to z důvodu změny hranic škody v důsledku novely č. 333/2020 Sb. Státní zástupce jeho žádosti vyhověl a Kaštanovo trestní stíhání zastavil.

Řezník Tecl se svým tchánem Nyklem zapíjeli narození potomka jejich společnému kamarádu Mariovi. Byli rozhodnuti opít se pořádně „na šrot“ tak, „aby o sobě nevěděli“. To se jim vskutku podařilo. Když totiž Tecl od Nykla odcházel, nebyl v důsledku požitého alkoholu s to rozpoznat protiprávnost svého jednání. V tomto stavu potkal na ulici šestnáctiletou Anežku, jejíž věk znal, která byla zapřisáhlou vegetariánkou. V té chvíli ho napadlo, že by si mohl „užít aspoň očima“, a proti jí navrhl, že pokud s ním zajde do jeho řeznictví a svlékne se před ním, dá jí zadarmo několik sójových řízků a přidá i sójové hamburgery. Anežka se zamyslela a uvědomila si, že svlékat se před Teclem by jí v principu zase ani tak moc nevadilo a sójové hody by si pak užila, avšak představa, že by se měla svlékat v prostředí plném syrového masa byla pro ni naprosto nepřijatelná. Teclův návrh proto rázně odmítla a Tecl již dále nenaléhal.

Když se po alkoholovém dýchánku druhý den ráno Tecl probudil, na rozhovor s Anežkou si již nepamatoval. Ačkoliv ještě na sobě cítil důsledky požitého alkoholu, přesto se svojí dodávkou opatrně vyjel rozvážet uzeniny. Po několika kilometrech byl zastaven policejní hlídkou, kterou paradoxně upoutala jeho až příliš opatrnická jízda. Následným vyšetřením bylo zjištěno v jeho krvi 1,2 promile alkoholu.

Osmnáctiletá Kristýna a její stejně stará kamarádka Jana se chtěly pomstít truhláři Liškovi, který udal přítele Kristýny – Denise, drogového dealera a jako svědek proti němu dokonce vypovídal. Společně s Janou se proto obrátily na dvaadvacetiletého Dana, šikovného vyučeného elektrikáře, ale jinak poněkud nesmělého a nezkušeného chlapce. Obě mu slíbily, že jej zbaví panictví, pokud v Liškově dílně provede takovou manipulaci s elektroinstalací soustruhu na dřevo, aby Lišku, až se soustruhu dotkne, zasáhl elektrický proud a usmrtil jej. Vidina dosud nepoznané zkušenosti způsobila, že Dan s návrhem souhlasil. Opatřil si schéma elektroinstalace, vymyslel spolehlivý způsob a manipulaci s elektroinstalací soustruhu provedl, takže i náhodný dotyk by měl fatální následky.

Dan měl ovšem bezesnou noc, protože si čím dál tím více uvědomoval, že nabytí sexuálních zkušeností nestojí za život člověka, zvláště pak za situace, kdy Liška se k Danovi vždy choval velmi pěkně. Hned za svítání proto zatelefonoval na policii a podrobně popsal, co provedl. Policie tak Lišku před vstupem do dílny včas varovala, soustruh byl opraven a k žádnému úrazu nedošlo.

O t á z k y:

1.
Bylo v případě obviněného Kaštana rozhodnutí státního zástupce správné? Odůvodněte.
2.
Jak právně posoudíme Teclovo jednání? Odůvodněte.
3.
Jak právně posoudím jednání Kristýny a Jany? Odůvodněte.
4.
Denis byl za přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1 TZ odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 4 let, a dále k trestu zákazu pobytu na území Prahy rovněž na dobu 4 let a k trestu peněžitému, jehož zaplacení bylo povoleno ve třech ročních splátkách. Přesně rok před uplynutím zkušební doby podmíněného odsouzení zaplatil Denis poslední splátku peněžitého trestu. Hned druhý den po uplynutí zkušební doby podmíněného odsouzení podal Denis příslušnému soudu žádost o rozhodnutí, že se ve zkušební době osvědčil. Soud ještě týž měsíc jeho žádosti vyhověl a toto rozhodnutí nabylo následující měsíc právní moci. Bude po právní moci tohoto rozhodnutí nadále ve výpise z evidence Rejstříku trestů uváděn uložený podmíněný trest odnětí svobody? Odůvodněte.

5.

Dobrácký, ale poněkud „intelektově neprůbojný“ pan Mareček se zapletl s bandou bytových zlodějů a byl vydírán jistým Kroupou, který mu hrozil, že vše nahlásí na policii, pokud mu Mareček nebude platit „držhubné“. Krátce poté, co byla příslušnému obvodnímu soudu doručena obžaloba na dosud bezúhonného Kroupu pro skutek kvalifikovaný jako přečin vydírání podle § 175 odst. 1 TZ, avšak ještě předtím, než bylo v této věci soudem nařízeno hlavní líčení, Kroupa zemřel v důsledku infarktu. Jakým rozhodnutím bude na tuto situaci soud reagovat? Odůvodněte.

6.

Ve zcela jiné trestní věci státní zástupce podal na Kalinu, profesora matematiky na gymnasiu, obžalobu pro skutek kvalifikovaný jako zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, kterého se měl dopustit tím, že holí udeřil Henryho, jednoho z paparazzi, pracujícího pro bulvární plátek Hrom, a vzal mu fotoaparát se snímky milostných hrátek Kaliny a bývalé ředitelky gymnasia Puklické. U hlavního líčení se však nepodařilo úder holí prokázat, a proto byl Kalinův čin posouzen pouze jako přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), d) TZ.

Po vyhlášení odsuzujícího rozsudku se však státnímu zástupci podařilo získat nahrávku z městského kamerového systému, na které je úder holí jasně patrný. Státní zástupce proto ještě ve lhůtě k podání odvolání podal proti rozsudku odvolání do výroku o vině i o trestu, a to v neprospěch obžalovaného Kaliny, ve kterém navrhoval provést důkaz přehráním kamerového záznamu, skutek překvalifikovat na zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložit Kalinovi tomu odpovídající přísnější trest.

Odvolací soud na podkladě odvolání státního zástupce ve veřejném zasedání opakovaně přehrál kamerový záznam, znovu podrobně vyslechl obžalovaného Kalinu, který úder holí kategoricky popřel, a poškozeného Henryho, který na úderu holí trval.

Odvolací soud poté zrušil rozsudek soudu prvního stupně a sám rozhodl tak, že na základě takto změněného skutkového stavu do popisu skutku ve výroku rozsudku doplnil pasáž o úderu holí, který předcházela zmocnění kamery, a uznal obžalovaného Kalinu vinným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložil mu tomu odpovídající přísnější trest. Byl postup odvolacího soudu správný? Odůvodněte.

7.

MUDr. Voláková, zubní lékařka, když se jednou pozdě večer vracela z ordinace domů, byla přepadena nespokojeným pacientem Kociánem, který se jí chtěl pomstít za své dva vytržené zuby. Posilněn alkoholem ji se slovy „Oko za oko, zub za zub“ honil s velkými kleštěmi po pusté ulici. Drobná MUDr. Voláková neměla šanci mu utéci ani se statnému Kociánovi postavit čelem v boji. Rozbila proto boční okénko jednoho ze starších v ulici zaparkovaných automobilů (náklady na opravu: 2.700 Kč), vytrženými kabely od startéru (náklady na opravu: 105 Kč) vozidlo nastartovala a před rozduřeným dotírajícím Kociánem ujela pryč. Krátce na to však byla zastavena hlídkou PČR. Službu konající policejní komisař však její „báchorce“ o pronásledování pacientem neuvěřil a obvinil ji z přečinu neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 alinea 1 TZ.

V průběhu vyšetřování však bylo zcela jednoznačně, spolehlivě a nesporně prokázáno, že MUDr. Voláková cizí vozidlo užíla opravdu pouze proto, aby unikla před Kociánem a jeho kleštěmi.

Jakým procesním postupem na tuto situaci po skončení vyšetřování bude policejní orgán reagovat? Odůvodněte.

U L I C E
aneb
Co v seriálu nebylo

Ř e š e n í

Upozornění:

Kurzivou psané mezititulky nejsou součástí řešení. Mají pouze sloužit studentům k lepší orientaci v řešení.

1.

Ano, rozhodnutí státního zástupce bylo správné [§ 34 odst. 1 písm. c), § 11 odst. 2 písm. b), § 172 odst. 1 písm. d) TZ].

*Odůvodnění důsledků změny hranic výše škody
na právní kvalifikaci*

Ze zadání vyplývá, že záměna kazety s diamanty za kazetu s broušenými sklíčky, kterou Kaštan provedl, je uvedení Masného v omyl, čímž se Kaštan ke škodě Masného obohatil, naplňuje zákonné znaky zvláště závažného zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

V souladu se zněním § 138 odst. 1 TZ, účinným v době činu (únor 2010) i v době doručení usnesení o zahájení trestního stíhání (září 2020), byla majetková škoda ve výši 5.200.000 Kč posouzena jako škoda velkého rozsahu. Tomu pak odpovídala i právní kvalifikace jeho činu jako zvláště závažného zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

Ke dni 1.10.2020 však nabyla účinnosti novela trestního zákoníku č. 333/2020 Sb., která mj. změnila hranice škod v ustanovení § 138 odst. 1 TZ tak, že škoda ve výši 5.200.000 Kč představuje pouze škodu značnou [§ 138 odst. 1 písm. d) TZ]. Tomu by měla odpovídat právní kvalifikace činu jako zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) TZ.

*Odůvodnění významu ustanovení o časové působnosti trestních zákonů
na změnu právní kvalifikace skutku*

Podle ustanovení § 2 odst. 1 TZ se trestnost činu posuzuje zásadně podle zákona účinného v době jeho spáchání, avšak je-li to pro pachatele příznivější, posoudí se podle zákona pozdějšího.

Z toho plyne, že počínaje dnem 1.10.2020 je třeba nadále skutek Kaštana z února 2010 kvalifikovat v souladu s (novým) účinným zněním § 138 odst. 1 TZ, tedy jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) TZ.

Odůvodnění vlivu změny právní kvalifikace skutku na délku promlčecí doby

Na zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Délka promlčecí doby podle § 34 odst. 1 písm. b) TZ tak činí 15 let. Byl-li tedy skutek spáchán v únoru 2010, pak by promlčecí doba zásadně uplynula až v únoru 2025. V době, kdy bylo obviněnému doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání (září 2020) by tak trestnost (trestní odpovědnost) jeho činu promlčením ještě nezanikla.

Na zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) TZ stanoví zákon trest odnětí svobody, jehož horní hranice činí 8 let. Délka promlčecí doby podle § 34 odst. 1 písm. c) TZ tak činí 10 let. Byl-li tedy skutek spáchán v únoru 2010, pak promlčecí doba uplynula v únoru 2020. V době, kdy bylo obviněnému doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání (září 2020) tak trestnost (trestní odpovědnost) jeho činu již promlčením zanikla.

Ze zadání přitom plyne, že Kaštan od svého činu v únoru 2010 „vedl zcela bezúhonný život a pravidelně prodával ve své drogerii“. (Ze zadání současně nevyplývají ani jiné zákonné důvody stavení nebo přerušování promlčení, např. výsady a imunity, pobyt v cizině, skrývání se aj.). To znamená, že zde není okolnost, která by mohla způsobit stavení nebo přerušování běhu promlčecí doby (§ 34 odst. 3, 4 TZ).

Odůvodnění procesních důsledků zániku trestní odpovědnosti promlčením

Zánik trestní odpovědnosti v důsledku promlčení trestního stíhání je pak důvodem nepřípustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. b) TŘ.

Vyjde-li důvod nepřípustnosti trestního stíhání najevo až ve stadiu po zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 TŘ), státní zástupce trestního stíhání zastaví podle § 172 odst. 1 písm. d) TŘ.

Státní zástupce proto postupoval správně, když trestní stíhání obviněného Kaštana zastavil.

2.

Tecl spáchal ve vícečinném souběhu přečin opilství podle § 360 odst. 1 TZ a přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle 274 odst. 1 TZ.

Odůvodnění nepřičetnosti

Alkohol je podle § 130 TZ návykovou látkou.

Stav, ve kterém v důsledku návykové látky nebyl Tecl schopen rozpoznat protiprávnost svého jednání, je stavem nepřičetnosti ve smyslu § 26 TZ.

Do tohoto stavu se Tecl přivedl v úmyslu opít se tak, „aby o sobě nevěděl“. Stav nepřičetnosti si tak návykovou látkou přivodil úmyslně (nikoliv však „na kuráž“ v úmyslu spáchat trestný čin !).

Odůvodnění kvazideliktu

Tecl si chtěl „užít aspoň očima“ a nabídl šestnáctileté Anežce, jejíž věk znal, že pokud s ním zajde do jeho řeznictví a svlékne se před ním, dá jí zadarmo sójové řízky a hamburgery. Jeho nabídku Anežka odmítla.

Tedy nabídl dítěti (jímž se podle § 126 TZ rozumí osoba mladší 18 let) úplatu za jeho obnažování za účelem svého pohlavního uspokojení. Takové jednání naplňuje zákonné znaky trestného činu svádění k pohlavnímu styku podle § 202 odst. 1 TZ.

Trestný čin podle § 202 odst. 1 TZ je trestný čin úmyslný (§ 13 odst. 2 TZ) a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let, tedy nepřevyšující 5 let. Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.

Odůvodnění přečinu opilství

Tecl si zaviněně návykovou látkou přivodil stav nepřičetnosti, ve kterém pak spáchal čin jinak trestný jako trestný čin svádění k pohlavnímu styku podle § 202 odst. 1 TZ. Takové jednání pak naplňuje zákonné znaky trestného činu opilství podle § 360 odst. 1 TZ.

Tecl trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ spáchal úmyslně (odůvodnění viz shora). V takovém případě by mohlo jít o přečin nebo o zločin v závislosti na tom, zda kvazideliktem je čin jinak trestný jako trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující 5 let nebo s horní hranicí převyšující 5 let.

Shora bylo již uvedeno, že kvazideliktem byl přečin svádění k pohlavnímu styku podle § 202 odst. 1 TZ, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let, tedy nepřevyšující 5 let. V daném případě tedy podle § 14 odst. 2 TZ bude trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ přečinem.

Odůvodnění ohrožení pod vlivem návykové látky

Tecl druhý den ráno ještě na sobě cítil důsledky požitého alkoholu, který den předtím úmyslně požíval, ale přesto se svojí dodávkou vyjel rozvážet uzeleniny. Vyšetřením bylo zjištěno v jeho krvi 1,2 promile alkoholu.

Alkohol je podle § 130 TZ návykovou látkou.

Podle konstantní judikatury hranice 1 promile představuje stav, kdy ani nadprůměrně disponovaný řidič není způsobilý bezpečně řídit motorové vozidlo. Jedná se proto o stav vylučující způsobilost.

Tecl jel motorovým vozidlem přesto, že na sobě stále ještě pociťoval důsledky alkoholu, který den předtím úmyslně požíval. Tecl tak vědomě řídil motorové vozidlo s přinejmenším srozuměním, že tak činí ve stavu vylučujícím způsobilost. Tedy úmyslně ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil návykovou látkou, vykonával činnost, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

Takové jednání naplňuje zákonné znaky trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 TZ.

Trestný čin podle § 274 odst. 1 TZ je trestný čin úmyslný (§ 13 odst. 2 TZ) a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 1 roku, tedy nepřevyšující 5 let. Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.

Odůvodnění souběhu

Skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním.

Tecl se nejprve chtěl pohlavně uspokojit, a proto nabídl Anežce, aby se před ním svlékla. Teprve druhý den vyjel motorovým vozidlem ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky.

Dotčení zájmu na řádné výchově dětí a jejich mravní zachovalosti bylo způsobeno žádostí o svléknutí. Ohrožení zájmu na ochraně života a zdraví lidí a majetku bylo způsobeno jízdou motorovým vozidlem ve stavu vylučujícím způsobilost.

Každý z obou trestně relevantních následků tak byl způsoben jiným vnějším projevem vůle, tj. jiným jednáním. Jde proto o dva samostatné skutky.

Mezi oběma skutky nedošlo k odsouzení Tecla pro žádný z nich (§ 43 odst. 2 TZ). Jde proto o vícečinný souběh obou skutků.

Tedy Tecl ve vícečinném souběhu

- jednak požitím návykové látky se úmyslně přivedl do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustil činu jinak trestného záležejícího v tom, že slíbil dítěti úplatu za jeho obnažování a jiné srovnatelné chování za účelem pohlavního uspokojení,
- jednak vykonával ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky činnost, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

3.

Kristýna a Jana společně spáchaly návod (tzv. „spolunávod“) k pokusu zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 24 odst. 1 písm. b), § 140 odst. 2, 3 písm. e) TZ.

Odůvodnění vraždy podle § 140 odst. 2 TZ

Kristýna s Janou se chtěly pomstít truhláři Liškovi za to, že udal přítele Kristýny – Denise, a proto se rozhodly požádat Dana, aby provedl takovou manipulaci s elektroinstalací soustruhu, aby, až se Liška soustruhu dotkne, Lišku zasáhl elektrický proud a usmrtil. Dan s návrhem souhlasil. Opatřil si schéma elektroinstalace, vymyslel spolehlivý způsob a následně manipulaci s elektroinstalací skutečně provedl v úmyslu Lišku usmrtit. Kristýna s Janou i Dan tedy jednali po předchozím uvážení.

Takové jednání naplňuje zákonné znaky skutkové podstaty vraždy podle § 140 odst. 2 TZ.

Odůvodnění vraždy podle § 140 odst. 3 TZ

Kristýna s Janou chtěly usmrtit truhláře Lišku za to, že udal přítele Kristýny – Denise, a jako svědek proti němu dokonce vypovídal. K usmrcení Lišky tedy mělo dojít v souvislosti s výkonem jeho povinnosti svědka.

Takové jednání naplňuje zákonné znaky skutkové podstaty vraždy podle § 140 odst. 3 písm. e) TZ.

Vražda podle § 140 odst. 3 TZ je úmyslný trestný čin (úmysl je výslovně uveden jako znak skutkové podstaty), na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice činí 20 let. Podle § 14 odst. 2 TZ jde proto o zvlášť závažný zločin.

Odůvodnění pokusu

Dan provedl s elektroinstalací soustruhu takovou, manipulaci, aby až se soustruhu Liška dotkne, byl zasažen elektrickým proudem a usmrcen. Uskutečnil tedy jednání mající bezprostřední význam pro dokonání, tedy bezprostředně směřující k dokonání činu, tj. k usmrcení Lišky, a kterého se dopustil v úmyslu, aby byl Liška skutečně usmrcen.

K dokonání činu, tj. k usmrcení Lišky, však nedošlo, protože Dan svůj čin, a z něj plynoucí nebezpečí pro Liškův život, dobrovolně oznámil policejnímu orgánu, který Lišku včas varoval.

Takové jednání naplňuje zákonné znaky pokusu podle § 21 odst. 1 TZ. Jde o pokus ukončený, protože Dan již vykonal vše, co považoval za potřebné k dokonání, a nyní zbývalo jen čekat, až Liška přijde do zaměstnání a soustruhu se dotkne.

[Zánik trestnosti pokusu podle § 21 odst. 3 písm. b) TZ prospívá pouze hlavnímu pachateli (Danovi), nikoliv účastníkům (Kristýně a Janě), které se o „nedokonání“ činu nikterak nepříčinily. Hlavní pachatel (Dan) se o čin pokusil a pozdější zánik trestnosti pokusu samotný pokus „neanuloval“.]

Odůvodnění návodu

Kristýna s Janou přesvědčily Dana, aby provedl takovou manipulaci s elektroinstalací soustruhu, aby, až se Liška soustruhu dotkne, Lišku zasáhl elektrický proud a usmrtil. Dan manipulaci s elektroinstalací soustruhu provedl, ale k usmrcení Lišky nedošlo.

Kristýna s Janou vzbudily v Danovi rozhodnutí spáchat trestný čin. Takové jednání naplňuje zákonné znaky návodu podle § 24 odst. 1 písm. b) TZ.

Dan se o takový trestný čin pokusil (viz shora), takže je splněn požadavek tzv. akcesority účastenství, vyjádřené v větě § 24 odst. 1 TZ.

Závěr

Tedy:

Kristýna a Jana úmyslně a společně v jiném vzbudily rozhodnutí po předchozím uvážení uskutečnit jednání bezprostředně směřující k úmyslnému usmrcení jiného v souvislosti s výkonem jeho povinností svědka, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo.

4.

Podmíněný trest odnětí svobody bude i nadále uváděn ve výpisu z evidence Rejstříku trestů, protože podle § 105 odst. 5 TZ lze odsouzení zahladit pouze jako celek, přičemž v době právní moci rozhodnutí soudu o osvědčení se podmíněně odsouzeného ještě neuplynula doba 1 roku potřebná k rozhodnutí soudu o zahlázení trestu zákazu pobytu podle § 105 odst. 1 písm. e) TZ, a tím spíše nemohl soud o takovém zahlázení ještě rozhodnout.

Odůvodnění fikce „neodsouzení“

Jestliže podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době podmíněného odsouzení řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, rozhodne soud podle § 83 odst. 1 TZ, že se osvědčil. Podle § 83 odst. 4 TZ se pak na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen. V případě samotného podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody tak fikce „neodsouzení“ nastane právní mocí rozhodnutí o osvědčení se.

Podle § 69 odst. 3 TZ se na pachatele, kterému byl uložen peněžitý trest za jiný trestný čin než zvlášť závažný zločin, hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán. V případě samostatného uložení peněžitého trestu tak fikce „neodsouzení“ nastane jeho zaplacením.

Podle § 105 odst. 1 písm. e) TZ soud odsouzení k trestu zákazu pobytu zahladí, pokud odsouzený vedl řádný život po dobu 1 roku po výkonu trestu. Podle § 106 TZ bylo-li odsouzení zahlázeno, hledí se na odsouzeného, jako by nebyl odsouzen. V případě samotného trestu zákazu pobytu fikce „neodsouzení“ tak nastane až právní mocí výroku soudu o zahlázení.

Odůvodnění, že v případě trestu zákazu pobytu fikce „neodsouzení“ nenastala

Jelikož délka výkonu trestu zákazu pobytu činila 4 roky, tedy stejně jako stanovená zkušební doba podmíněného odsouzení, tak uplynutím zkušební doby byl současně i vykonán trest zákazu pobytu.

Jelikož žádost o rozhodnutí o osvědčení se byla podána „hned druhý den po uplynutí zkušební doby“ a právní moc rozhodnutí o osvědčení se nastala již následující měsíc od rozhodnutí soudu a současně rozhodnutí o osvědčení se bylo vydáno ještě týž měsíc, co byla žádost podána, je nepochybné, že v době právní moci rozhodnutí o osvědčení se ve zkušební době podmíněného odsouzení (kdy by jinak mohla nastat zákonná fikce neodsouzení k samotnému podmíněnému trestu odnětí svobody) ještě neuplynula jednoroční lhůta vedení řádného života po výkonu trestu zákazu pobytu, po jejímž uplynutí by teprve mohl soud na žádost odsouzeného rozhodnout o zahlázení odsouzení k trestu zákazu pobytu a takové rozhodnutí by následně nabylo právní moci, tj. kdy by nastala fikce neodsouzení k samotnému peněžitému trestu podle § 105 odst. 1 písm. e) TZ.

Odůvodnění, že ohledně celého odsouzení fikce „neodsouzení“ dosud nenastala

Podle § 105 odst. 5, 6 TZ lze odsouzení zahladit jediné jako celek, resp. účinky, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, mohou nastat jediné k odsouzení jako celku.

Jelikož v okamžiku právní moci rozhodnutí soudu o osvědčení se podmíněně odsouzeného Denise sice již byl peněžitý trest vykonán, avšak ještě nebylo pravomocným rozhodnutím soudu zahlazeno odsouzení k trestu zákazu pobytu, potom se stran všech uložených trestů na odsouzeného ještě nehledí, jako by odsouzen nebyl, bude ve výpisu z evidence Rejstříku trestů nadále uváděno jeho odsouzení k podmíněnému trestu odnětí svobody.

5.

Samosoudce trestní stíhání Kroupy zastaví podle § 314c odst. 1 písm. a), § 188 odst. 1 písm. c), § 172 odst. 1 písm. d), § 11 odst. 1 písm. e) TŘ.

Odůvodnění příslušnosti samosoudce

Na trestný čin vydírání podle § 175 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí trestu odnětí svobody v trvání 4 let, tedy nepřevyšující 5 let. Podle § 314a odst. 1 TŘ se proto řízení bude konat před samosoudcem. (Vzhledem k tomu, že Kroupa byl až dosud „zcela bezúhonný“, nepřichází výjimka podle odstavce druhého v úvahu, tj. že by měl rozhodovat senát.)

Odůvodnění nepřijatelnosti trestního stíhání a zastavení trestního stíhání

Smrt obžalovaného je podle § 11 odst. 1 písm. e) TŘ důvodem nepřijatelnosti trestního stíhání. Nepřijatelnost trestního stíhání podle § 11 TŘ je v přípravném řízení důvodem zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. d) TŘ.

Odůvodnění přezkumné činnosti samosoudce

Pokud by v senátní věci předseda senátu po doručení obžaloby (ale ještě před nařízením hlavního líčení) zjistil, že obžalovaný zemřel a vznikla tak překážka nepřijatelnosti trestního stíhání podle § 11 TŘ, byl by to podle § 186 písm. c) TŘ důvod nařízení předběžného projednání obžaloby.

V předběžném projednání obžaloby by poté senát rozhodl o zastavení trestního stíhání podle § 188 odst. 1 písm. c) TŘ.

Podle § 314c odst. 1 TŘ samosoudce neprovádí předběžné projednání obžaloby, ale obžalobu přezkoumá ji z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 a § 186 TŘ a může podle § 314c odst. 1 písm. a) TŘ učinit stejná rozhodnutí, jako senát v předběžném projednání obžaloby.

Odůvodnění rozhodnutí samosoudce

Samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. a) TŘ za použití § 188 odst. 1 písm. c) TŘ, § 172 odst. 1 písm. d), § 11 odst. 1 písm. e) TŘ rozhodne o zastavení trestního stíhání.

6.

Ano, postup odvolacího soudu byl v souladu s § 259 odst. 3 TŘ.

Odůvodnění možnosti změny rozsudku v neprospěch

Podle § 246 odst. 1 písm. a) TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, a to pro nesprávnost **kteréhokoliv výroku**.

Podle § 247 odst. 1 TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání **v neprospěch obžalovaného**.

Podle § 259 odst. 4 TŘ může odvolací soud **změnit rozsudek v neprospěch obžalovaného** na základě **odvolání státního zástupce**, které bylo podáno **v neprospěch obžalovaného**. Zákaz změny rozsudku k horšímu (reformatio in peius) se zde tedy neuplatní.

Odůvodnění možnosti změny skutkových zjištění odvolacím soudem

Podle § 249 odst. 3 TŘ lze v odvolání uvádět **nové skutečnosti a důkazy**. Státní zástupce proto ve svém odvolání mohl argumentovat kamerovým záznamem a navrhopvat jeho přehrání jako důkazu.

Podle § 259 odst. 3 TŘ se odvolací soud **může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně**, pokud ve veřejném zasedání o odvolání **provedl znovu důkazy podstatné pro skutkové zjištění**, které byly provedeny již v hlavním líčení, resp. pokud **provedl důkazy nové**, které nebyly provedeny již v hlavním líčení.

Těmto podmínkám odvolací soud dostal, když nejen že provedl nový důkaz přehráním kamerového záznamu, ale nadto znovu vyslechl obžalovaného a poškozeného.

Odůvodnění zachování totožnosti skutku

Podle § 220 odst. 1 TŘ může soud rozhodovat pouze o skutku, který je uveden v obžalobě. **Totožnost skutku** však nemusí být zachována bezvýjimečně. Postačí, je-li zachována **totožnost alespoň podstatné části jednání nebo v podstatné části následku**.

(Srov.: Jelínek J. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, Leges, str. 591 a násl.; Feny J., Císařová D., Gřivna T. a kol., *Trestní právo procesní*, 6. vydání, Praha, Wolters Kluwer, str. 540 a násl.)

V našem případě byla zachována totožnost skutku v části jednání (zmocnění se fotoaparátu) i v části následku (porušení zájmu na ochraně majetku). Doplnění popisu skutku o úder holí tak totožnost skutku nenarušilo.

Odůvodnění možnosti odvolacího soudu změnit rozsudek

Podle § 258 odst. 1 písm. b) TŘ může odvolací soud rozsudek zrušit pro neúplnost jeho skutkových zjištění.

Podle § 259 odst. 3 TŘ může odvolací soud sám rozhodnout ve věci rozsudkem, pokud je možné nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl na základě provedených důkazů před odvolacím soudem doplněn, resp. změněn.

Odvolací soud tedy zásadně mohl zrušený rozsudek soudu prvního stupně nahradit vlastním meritorním rozhodnutím.

Odůvodnění možnosti odvolacího soudu uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Podle § 259 odst. 5 písm. b) TŘ nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem, než jakým ho mohl uznat vinný soud prvního stupně v napadeném rozsudku.

Na trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let. Na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ je tedy těžším trestným činem, než trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ.

Klíčová otázka je, zda již soud prvního stupně mohl uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

Odůvodnění případů, kdy odvolací soud může uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Již soud prvního stupně by mohl obžalovaného uznat vinným trestným činem loupeže tehdy, pokud:

- a) v obžalobě byl skutek posouzen jako trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ (§ 177 písm. c/ TŘ)
nebo
- b) obžalovaný byl v průběhu hlavního líčení soudem upozorněn na možnost změny právní kvalifikace skutku na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, a to postupem podle § 225 odst. 2 TŘ.

V našem případě z otázky plyne, že na obžalovaného byla podána obžaloba pro „zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ. Za této situace tedy mohl odvolací soud sám uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, protože jej tímto trestným činem mohl uznat vinným již soud prvního stupně.

7.

Policejní orgán podle § 166 odst. 3 TŘ předloží státnímu zástupci spis s návrhem na zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. b) TŘ.

Odůvodnění hmotněprávního posouzení jednání MUDr. Volákové

Kocián se chtěl MUDr. Volákové pomstít za dva vytržené zuby, a proto ji honil s velkými kleštěmi se slovy „Oko za oko, zub za zub“. Zjevně jí tedy chtěl kleštěmi také zuby vytrhnout. Takové jednání by bylo přinejmenším ublížením na zdraví (§ 122 odst. 1 TZ) ve smyslu ustanovení § 146 odst. 1 TZ.

Ze strany Kociána se proto jednalo o **trvajícím a skutečným útokem na zdraví** MUDr. Volákové (tj. na zájem chráněný trestním zákonem), který by zakládal právo na jeho **odvrácení jednáním v nutné obraně podle § 29 odst. 1 TZ.**

MUDr. Voláková však nezvolila obranu, kterou by čelila přímo Kociánovi, ale rozbila boční okénko jednoho ze zaparkovaných automobilů, vytrženými kabelemi od startéru vozidlo nastartovala a cizím vozidlem ujela. Majetkovou **újmu tak způsobila vlastníku automobilu**, tj. třetí osobě.

V takovém případě můžeme její jednání porušující zájem vlastníka vozidla na ochraně jeho majetku posuzovat jako **jednání v krajní nouzi podle § 28 odst. 1 TZ**, budou-li v daném případě ovšem splněny její podmínky a meze.

Nebezpečí újmy na zdraví bezprostředně hrozilo a bylo skutečné (honil ji s kleštěmi v úmyslu vytrhnout jí zuby).

Toto **nebezpečí nebylo možno spolehlivě odvrátit jinak** (neměla šanci mu utéci ani se mu postavit čelem v boji).

MUDr. Voláková rovněž **nebyla povinná danému nebezpečí čelit.**

Skutečná **majetková škoda** (2.805 Kč) **ani jiná újma** způsobená majiteli vozu jeho krátkodobým užitím (furtum usus) **nebyla zřejmě ani stejně závažná** (natož závažnější), **jako následek, který hrozil** MUDr. Volákové na zdraví.

MUDr. Voláková tak **jednala při splnění všech podmínek a mezi krajní nouze podle § 28 odst. 1 TZ.**

Odůvodnění procesních důsledků

Jednání v krajní nouzi (§ 28 odst. 1 TZ) je okolností vylučující protiprávnost činu, takže takové jednání není trestným činem, ani jiným veřejnoprávním deliktem (např. přestupkem, kárným proviněním).

Pokud skutek, pro který je obviněný stíhán, není trestným činem ani není důvod pro postoupení věci jinému orgánu, je dán důvod pro zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. b) TŘ.

Rozhodnout o zastavení trestního stíhání podle § 172 TŘ je podle § 175 odst. 1 písm. a) TŘ v přípravném řízení oprávněn pouze státní zástupce.

Odůvodnění procesního postupu policejního orgánu

Protože rozhodnout o zastavení trestního stíhání podle § 172 TŘ po skončení vyšetřování je podle § 175 odst. 1 písm. a) TŘ oprávněn pouze státní zástupce, policejní orgán podle § 166 odst. 3 TŘ předloží státnímu zástupci spis s návrhem na zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. b) TŘ.
